

Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit

Nunaqarfiit pillugit ataatsimeersuarneq
Ilulissat
23.-25. maj 2014

Saqqummiussassat

1. Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit- siunertaq
2. Aaqqissuussaaneq
3. Inuiaqatigiit agguataarnerat
4. Ilinniarsimaneq
5. Aningaasarsiorneq
6. Akiitsut, akiitsullu pillugit politikki
7. Aningaasarsiorneq patajaatsoq
8. Unamminartut

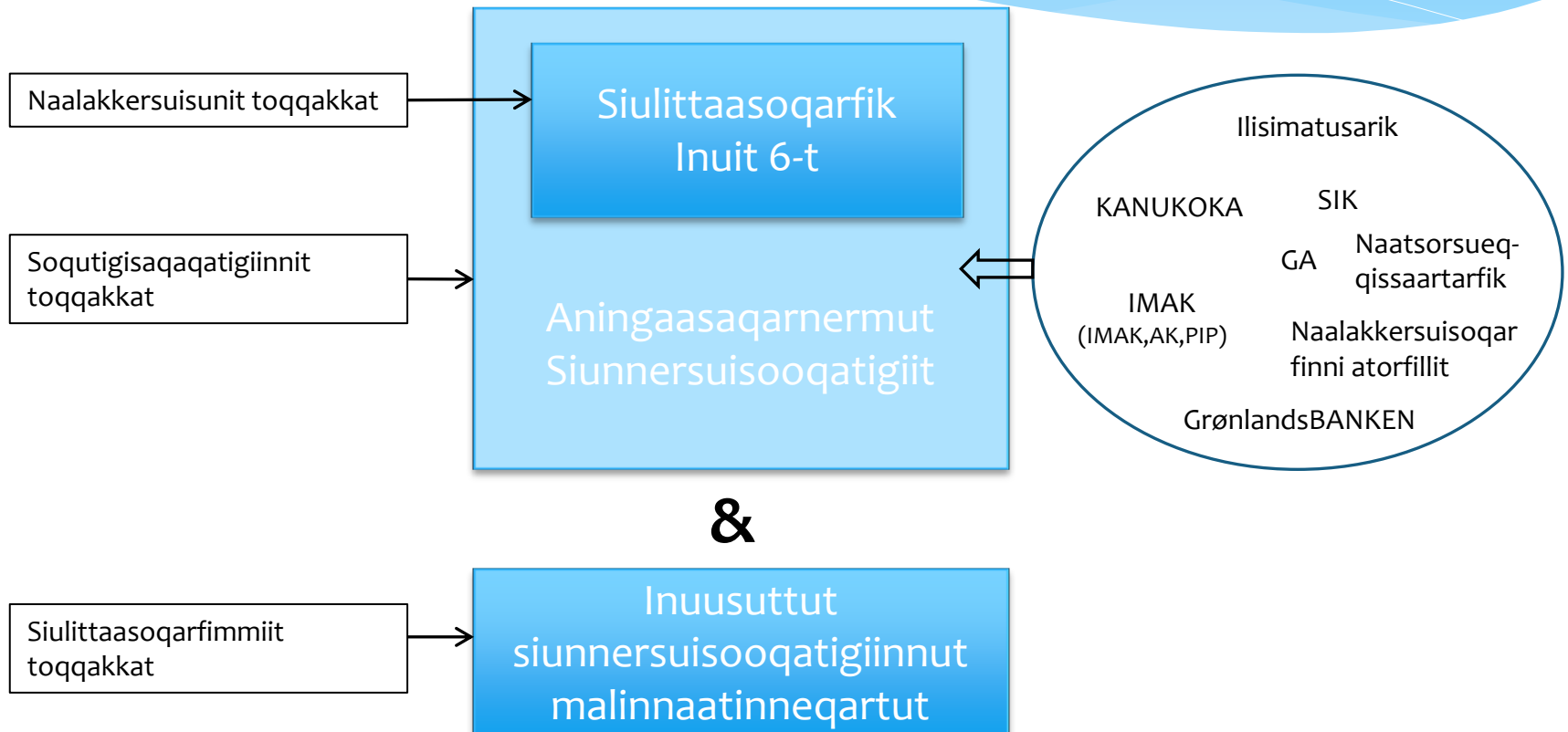
Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit

Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit suliassai:

- Akit appasissusiat/qaffasissusiat pillugit ataavartumik malinnaaneq
- Aningaasarsiornikkut ingerlatsinerup patajaassusia pillugu naliliisarneq

Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit

Aaqqissuussaaneq

Inuiaqatigiit agguataarnerat

Innuttaasut illorqarfiit annerusut eqiterufigaat

- Nunani tamalaani tamanna aamma takussaavoq
- Aningaasarsiornikkut ineriartornerup nassataanik pivoq
- Tunisassioriaatsit allanngornerisa nassataanik pivoq

Inuiaqatigiit agguataarnerat - nangitaq -

Nunaqarfinni innuttaasut ukiunut agguarlugit, 1993 og 2013

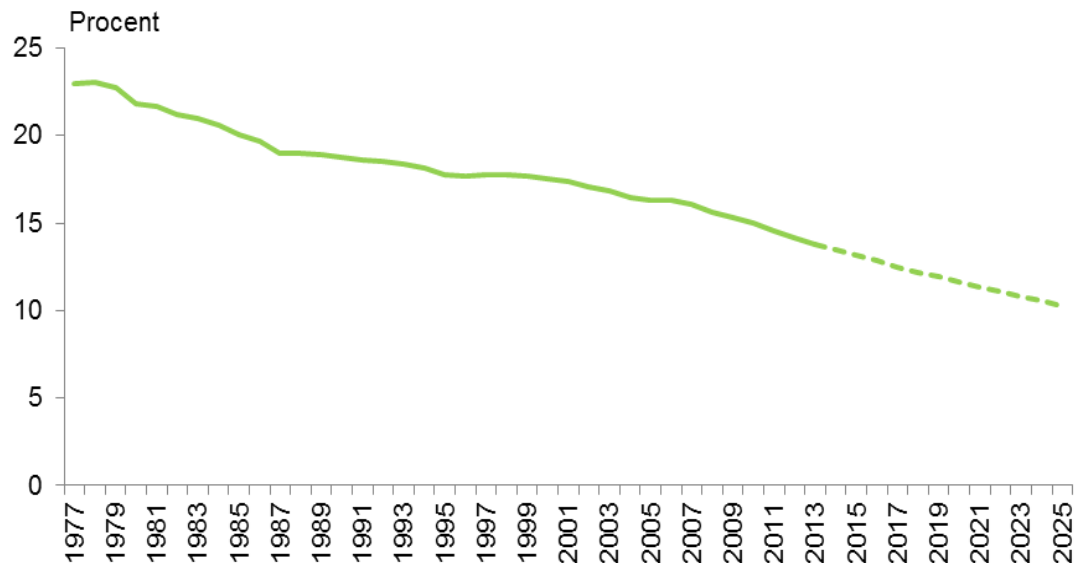

Kilde: Grønlands statistik/Økonomisk Råd (2013)

- Meeqqat inersimasullu 20-40-nik ukiullit ikileriarujussuarsimapput
- Inersimasut 45-nik sinnerlugilluunniit ukiullit amerlisimapput

Inuiaqatigiit agguataarnerat - nangitaq -

Innuttaasut nunaqarfinni najugaqartut amerlassusaat, 1977-2025

Note: Data for 2012-2025 er baseret på Grønlands Statistiks befolkningssprognose.
Kilde: Økonomisk Råd (2013)

2012

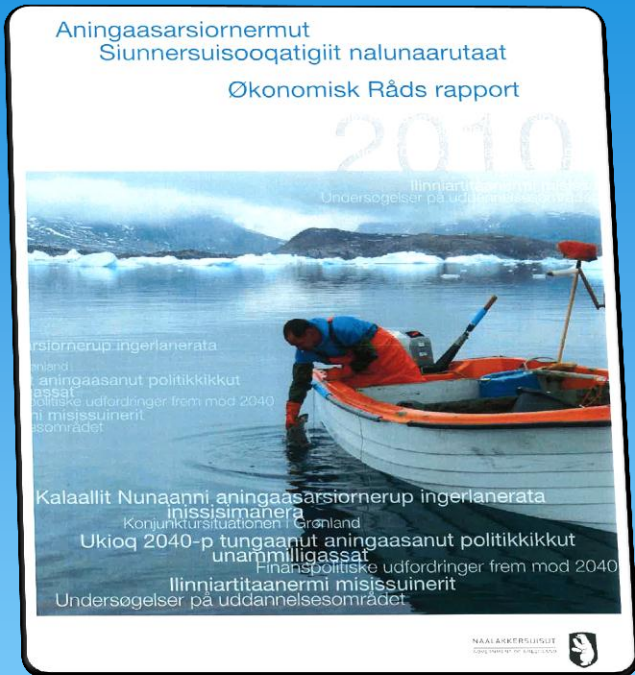
7.378 nunatta iluani nuuttut (inoqarfimmiit inoqarfimmut)

2.900 nunanut allanut nuuttut

2010

Ilinniarsimaneq

- 1971-76 tungaanut inunngorsimasut akornanni affaasa missaat 2006-imi ilinniarsimasuupput.
- Nunaqarfinni meeqqat atuarfianni atuarsimasut akornanni 35 % ilinniarsimasuupput.
- Nunaqarfinni peroriartorsimasut illoqarfimmilu peroriartorsimasut akornanni, tamarmik illoqarfimmi suliffeqaraluarpataluuniit akissarsiatigut nikingasoqartoq aasissutissat takutippat.

Ukioqatigiit – ilinnarsimassusaat 2006-imi

1971-1976	30-35 ukiullit
1981-1986	20-25 ukiullit

Ilinniarsimaneq - nangitaq-

- Ilinniarsimasut akornanni assigiinngissut 20 %-t sinnerlugu annertussuseqarpoq
- Ilinniarsimannngitsut akornanni assigiinngissut 60 %-t sinnerlugu annertussuseqarpoq
- Agguaqatigiissillugu inuusuttoq ilinniarsimasoq peqatiminut ilinniarsimannngitsumut naleqqiullugu isertitai 30 %-nik annertunerusut paasissutissat takutippaat

 Amerlanerit ilinnarsimasuunissaat pingaaruteqarpoq

Isertitat pillugit paasissutissat

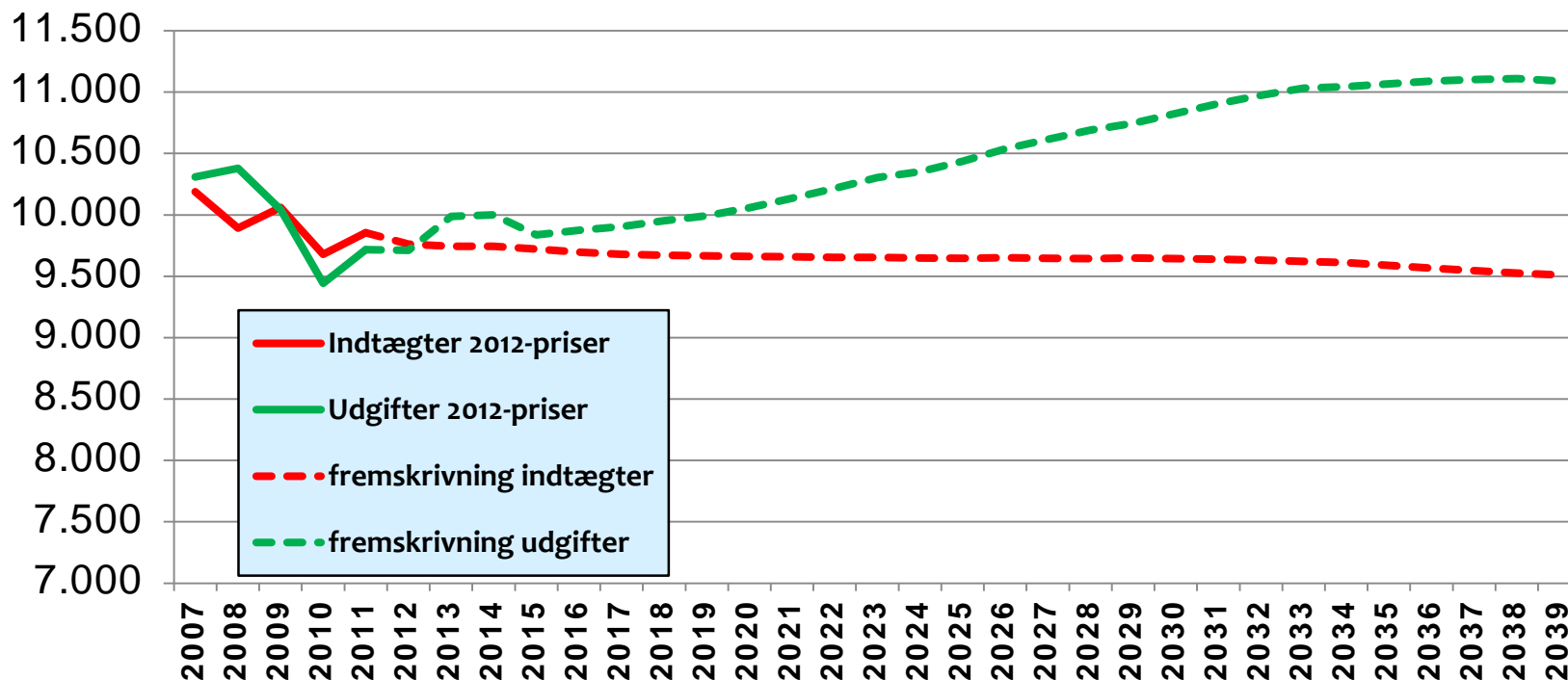
	Isertitat tamakkiisut Markedsindkomst	Inoqutigiit isertitaat Disponibel ækvivalens indkomst
ukiumut	Inummut	Inoqutigiit
Illoqarfinni	203.385 kr.	160.626 kr.
Nunaqarfinni	125.357 kr.	114.658 kr.

Nunap aningaasaqarnera aningaasarsiornerullu patajaassusaa

- sooq soqutiginarpa?

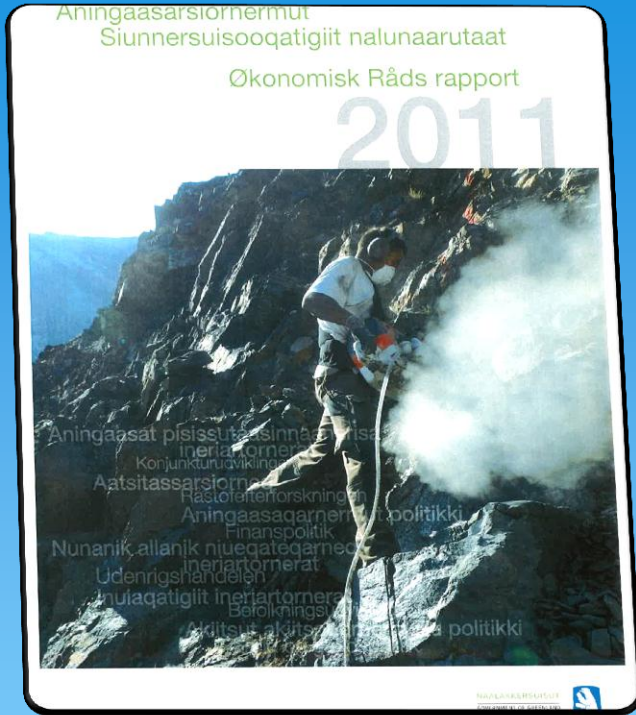
mio. kr

Isertitat aningaasartuutillu ineriartornerat

2011

Akiitsut akiitsullu pillugit politikki

- Ineriartorneq aningaasaliinikkut aqutissiuunneqartarpoq
- Kalaallit Nunaat annertuunik akiitsoqanngilaq
- Suliffeqarfiilli pisortanit pigineqartut imak annertutigisumik akiitsoqarput, nunani allani aningaasanik atukkiisartut nunatsinni aningaasaliinissaminnut tunuarsimaarneranik kinguneqartumik

Inuussutissarsiutitigut nutarterinissaq pisariaqarpoq - aningaasarsiornikkut ineriartorneq pissappat

Akiitsut akiitsullu pillugit politikki - nangitaq-

Annertuumik aningaasaliiffissanik pisariaqartitsiffiusunillu Kalaallit Nunaat aningaasalersugassaqarpoq;

- Ilinniartitaaneq ilinnarfiillu
- Inissiat
- Ataqatigiinnermut aaqqissuussinerit (infrastruktur)

Inuiaqatigiit agguataarnerata ineriartornera;

- Innutaasut ukioqqortusiartornerat
- aningaasarsiornikkut patajaatsumik ingerlatsinnermut
- unamminartunik annertuunik kinguneqarpoq

Aningaasarsiorneq patajaatsoq ?

'...maannakkut innuttaaqataasut pisariaqartitaannik naammassisaqarfiusoq, siunissami kinguaariit pisariaqartitaminnik atuisinnaanerat kallutinngikkaluarlugu'

(Gro H. Brundtland, Vores fælles fremtid, 1987)

Avatangiisit

Patajaatsoq

Inuiaqatigiit

Aningaasarsiorneq

Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit nalunaarusiortarnermigut Kalaallit Nunaata aningaasarsiornekkut inissisimanagera ukiunilu aggersuni inissisimaffigilersinnaasai unamminartut pillugit nalilersuisarpoq

Kalaallit Nunaat – 2014

- *tamatsinnut unamminartut*

Inuussutissarsiutit nutaat makkunatigut

piumasaqarfiupput:

- Piginnaasat – ilinniakkat inuussutissarsiutitut naleqquttut
- Kajumissaarutit – soorlu suliffik pillugu nuukkaanni ajunngitsorsiassat
- Inuiaqatigiit agguataarnerat kiisalu nuuttaarnerit – innuttaasut ikiliartorput; avataanut nuuttartut kiisalu sulisinnaasut ikiliartormata

Nunaqarfinni unamminartut - 2014

1. Illoqarfinnut eqiterunneq – nunani allani atuuttoq, aamma Kalaallit Nunaanni atuuppoq
2. Atugarissaarneq – illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni atukkat equngapput
3. Inuussutissarsiutigut periarfissat annikitsuinnaat imaluunniit sungiusimasat malillugit inuussutissarsiorneq

Norge

Nunap immikkoortuini nunassittarneq pillugu aalajangersimasumik (pilerinartunngorlugu) politikkeqarnera – avinngarusimasuniit nuuttarnerup unikaallanneranik kinguneqarsimanngilaq.

Nunaqarfinni unamminartut – nangitaq

- Inuiaqatigiit aningaasarsiornerannut nunaqarfimmiup aningaasarsioqataanera annikinneruvoq
- ilinniarsimanera annikinneruvoq
- suliffeqarnikkut peqataannginnerupput

Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut imminut napatittup anguneqarnissaa qanoq qulakkeerneqarsinnaava:

- ***Ilinniarsimassutsip annertusineratigut,***
- ***Suliffissaqartitsineq annertusippat,***
- ***Aningaasarsiornikkut ineriartorneq aqqutigalugu?***

Siulittaasoqarfik

Siulittaasoq Siul.tullia	Torben M. Andersen Ulla Lynge	Professor nationaløkonomimi, Aarhus Universitet Pisortaq, Sermersuumi Inuussutissarsiornermut Siunnersuisooqatigiinni
Ilaasortaq laasortaq Ilaasortaq Ilaasortaq	Tønnes Berthelsen Anders Blaabjerg Søren Bjerregaard Anders M. Christensen	Pisortap tullia, KNAPK Pisortaq, Naatsorsueqqissaartarfik Allaffimmi pisortaq, Økonomi- og Indenrigsministeriet Siunnersorti, Nationalbanken

Oqallilluarisi

Qujanaq!